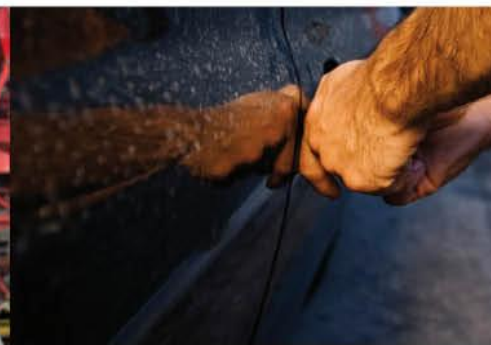

De verplichtstelling & solidariteit *Toetsing aan het EU-mededingingsrecht*

Mr M.J.C.M. van der Poel
Expertisecentrum Pensioenrecht (VU)

17 april 2013

Monique van der Poel

Promovenda Expertisecentrum Pensioenrecht VU
Advocate EPB-law

Publicatie onderzoek:

“De houdbaarheid van verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen en beroepspensioenregelingen. *Getoetst aan het mededingingsrecht en het vrij verkeer van diensten en vestiging.*”

Contactgegevens:

Monique.vander.poel@vu.nl

M: +3106 549 44 644

Te behandelen:

1. Wettelijk kader verplichtstelling & mededingingsrecht
2. Verplichtstelling vs vrije marktwerking
3. Achtergrond verplichtstelling & solidariteit
4. Rechtspraak HvJEU
  1. Stand van zaken
  2. Rechtspraak na 2000
  3. Solidariteitstoets: welke mate van solidariteit is nodig?
    - Doorsneesystematiek noodzakelijk voor verplichtstelling?

Test uw kennis*

*De antwoorden volgen niet direct dus wees niet bevreesd

Vraag 1:

Is het zo dat de Minister van SZW bij een Verplichtstellingsbesluit de deelneming in een pensioenregeling verplicht stelt?

Vraag 2:

Moeten alle pensioenuitvoerders die een verplichtstelling uitvoeren een doorsneepremie hanteren bij de basis pensioenregeling?

Vraag 3:

Heeft het werknemersdeel van de doorsneepremie voor alle werknemers van een werkgever dezelfde hoogte?

Wettelijk kader verplichtstelling & mededinging

- Wet Bpf 2000 & Pensioenwet
- WVB
- Awb
- Mededingingswet (art. 16)

- VWEU (artt. 26, 101, 102 en 106)
- Protocol nr. 27
- VEU (art. 4 lid 3)
- Handvest EU (vgl. C-236/09 'Test-Aankoop')
- IORP-Richtlijn (art. 7)

Verplichtstelling vs vrije marktwerking

➤ **Taakafbakening**

- Productafbakening (art. 116 PW)
- Domeinafbakening

➤ **Markt- en overheidsbepalingen** (artt. 4 t/m 7 Wet Bpf 2000 en artt. 46-47 WVB)

- Geen oneigenlijk gebruik (laten) maken van (monopolie)positie
- Oneigenlijk concurrentievoordeel voorkomen
- Wetswijziging per 1 juli 2013

➤ **Conglomeraatvorming en nevenactiviteiten** (art. 33 PW, 42 WVB, 11 Besluit, 7 IORP-Richtlijn en 116 PW)

Achtergrond verplichtstelling & solidariteit

- **Doel NL wetgever:**

- Zowel gebonden als ongebonden werknemers en werkgevers kunnen binden; het voorkomen van ondergraven van arbeidsvoorwaarden & rust
- Aanpassing post-actieve inkomen aan stijgende inkomenspeil
- Jongeren via doorsneepremie laten bijdragen aan hoger lasten pensioenvoorzieningen ouderen
- Belang risicosolidariteit en intergenerationele solidariteit; en ook
- Schaalvoordelen & omkeerregel

- **Verskil verplichtstelling bpf en bpr:**

- Bpf: geen keuze type puo; sociale partners (sinds 1949)
- Bpr: wel keuze type puo; beroepspensioenvereniging (sinds 1972)

Solidariteit in pensioenregelingen

Definitie behandeld in lezingen 1 en 3

Rechtspraak HvJEU (1)

Stand van zaken

- Arresten Brentjens, Drijvende Bokken, Albany (1999), Pavlov (2000) (*zie o.a. ook C-160/91, C-280/06, C-244/94*).
1. Relatieve immuniteit kartelverbod (art. 101 lid 3 VWEU)
  2. Onderneming (art. 101 VWEU e.v.)
  3. Algemeenbelangexceptie (art. 106 lid 2 VWUE)

Rechtspraak HvJEU (2)

Rechtspraak na Brentjens c.s.

Onderneming (art. 101 VWEU e.v.):

(o.a. C-159/91 en C-160/91; *Poucet en Pistre*, C-244/94 '*Fédération Francaise*', C-350/07 '*Kattner Stahblau*', C-437/09 '*AG2R*')

1. Zuiver sociale functie
2. Solidariteitsbeginsel
3. Staatstoezicht

Rechtspraak HvJEU (3) *Het solidariteitsbeginsel*

Twee voorwaarden:

- Het stelsel wordt gefinancierd door bijdragen waarvan het tarief niet stelselmatige evenredig is aan het verzekerde risico.
- De waarde van de prestaties is niet noodzakelijkerwijs evenredig aan het loon van de verzekerde.

Uitzondering?

Rechtspraak HvJEU (4)

Staatstoezicht:

1. Is de marge wettelijk voorzien;
2. strikt afgebakend, en
3. staan de instellingen ook t.a.v. de invulling van de 'marge' onder staatstoezicht?

➤ Standpunt Autoriteit Consument & Markt (NMA tot 1 april 2013)

Rechtspraak HvJEU (5)

Algemeenbelangexceptie (art. 106 lid 2 VWEU)

Kan het uitsluitende recht en de concurrentiebeperking die daarvan het gevolg is gerechtvaardigd worden als: *“een maatregel die noodzakelijk is voor de vervulling van een aan dit fonds opgedragen bijzondere sociale taak van algemeen belang?”*

Doorsneesystematiek noodzakelijk voor verplichtstelling?

- Is de doorsneesystematiek noodzakelijk voor rechtvaardiging beperking mededinging?
  - Doorsnee-opbouw
  - Doorsneepremie
- Maakt het voor de solidariteit uit of sprake is van een uitvoerder van een beroepspensioenregeling of bpf?
  - Uitzondering WVB
  - Aard van het ondernemerschap

Wat wil de maatschappij?

Hoe bereiken wij dat?

